

XIX. СЕДНИЦА
ЗАКОНОДАВНОГ ОДБОРА
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
 КРАЉЕВИНЕ
 СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

држана 30. новембра 1921. године у Београду.

Председавао Председник **Миша Трифуновић**.

Секретар др. **Павле Чубровић**.

Присутан референт Министарства Пољопривреде и Вода господин Благоје Тодоровић.

(Почетак у 16-30 часова.)

Председник **Миша Трифуновић**: Отварам, господо, 19. редовну седницу Законодавног Одбора. Молим, да чујете записник прошле седнице.

Секретар др. **Павле Чубровић** чита записник 18. редовне седнице Законодавног Одбора.

Председник **Миша Трифуновић**: Има ли, господо, примедба на протокол? (Нема.) Примедба нема. Објављујем, да је протокол примљен.

Прелазимо, господо, на дневни ред. На дневном је реду: продужење претреса извештаја I. секције о уредбама, које се тичу пореске политике.

Недељко Дивац: Молим за реч пре преласка на дневни ред.

Председник **Миша Трифуновић**: Изволите, господине посланиче.

Недељко Дивац: Ја бих вас умолио, господине председниче, да порадите од своје стране, да се једанпут добије осветљење у овој згради, јер је свако апсолутно немогуће радити. Немогуће је радити у секцијама, а такође и у Законодавном Одбору, нити је могуће радити по клубовима. Скупштина треба да буде на исто с тим: има ли осветљења, или нема осветљења. Ја бих вас молио, господине председниче, да подејствујете код господина председника Скупштине, да се добије једном осветљење у Скупштини.

Председник **Миша Трифуновић**: Ја сам се интересовао зашто је ово овако. Скупштинска зграда не добија осветљење из Главне Централне београдске, него се ово осветљење добија из дворске централе. Како је та централа сада у реновирању, дошле су нове машине, монтирају се и њима замењују старе и услед тога ово овако бива. Стручни електричари мисле, да ће то бити за неколико дана свршено и да ћемо онда имати лепо осветљење. Док се ово не сврши, господо, нема никакве помоћи.

Др. **Халил бег Храсница**. Молим вас, овде се каже, да је на дневном реду извештај I. секције о уредбама, које се тичу пореске политике владе. Ја ово не разумем. Требало је означити које су уредбе на дневном реду, јер се зајста не може човек снаћи.

Председник **Миша Трифуновић**: Све Уредбе, које се тичу пореске политике, све су те уредбе под бројем нарочито штампане у »Службеним Новинама« и поред сваке стоји и број која је уредба. Треба узети те новине и видети. Дакле како видите, оне се све налазе у »Службеним Новинама«, а поред тога су штампане и у »Службеном Листу« под бројем.

Војислав Лазик: Ја бих молио да Председништво предузме са своје стране нешто, да чланови Законодавног Одбора долазе редовније на седнице, друго би молио да се седнице одређују мало раније, него што је то до сада чињено.

Председник **Миша Трифуновић**: Што се тиче редовног долажења на седнице господе посланика, ја ту немам никакове власти да их присилим. Господа посланици су свесни своје дужности. Могло би бити, да раније почињемо седнице, али ја водим рачуна о томе, јер клубови сваки дан имају седнице, у којима се господа посланици замарају. Ево и сада имате клуб, који ради и није се ни надати да ће тако брзо довршити седницу. (**Војислав Лазик**: То су приватне клубске ствари, а нису државне. — **Љуба Јовановић**: И то су државне!)

Председник **Миша Трифуновић**: Прелазимо на трећи оделак, на уредбу број 26 списка. Али да не бисмо поново читали ову уредбу, ја ћу напоменути, да су уредбе овог трећег оделка раздате још пре месец и по дана господи народним посланицима и да су оне биле неколико пута у Законодавном Одбору. Да их не бисмо читали, прелазимо одмах на генералну дебату. Има реч господини известилац.

Известилац др. **Славко Шећеров**: Секција предлаже, да се број 26 списка уредба о порезу на пословни обрт из привременог финансијског закона за 1920. и 1921. годину узакони са роком трајања од 26. октобра 1920. — 30. септембра 1921. године.

Председник **Миша Трифуновић**: Ова је ствар већ проишла, она је свршена и ја питам, прима ли Законодавни Одбор ову уредбу која има законску снагу? Има реч господини Ђоновић.

Јован Ђоновић: Молим Вас, господине, немојмо један предмет радити по сто пута. Ове уредбе, које су престале важити, ми не можемо више, него просто да их укинемо. Можемо само констатовати, да су престале важити. Како можемо ствари, које су престале важити, сада да узаконјемо? То је нелогично, то је апсурдно.

Председник **Миша Трифуновић**: Стављам на гласање. Прима ли Законодавни Одбор ово к знању? (Прима.) Оглашујем, да је то одбор примио. Изволите чути даље.

Известилац др. **Славко Шећеров**: Секција предлаже, да се уредба број 29 списка, решење Економско-Финансијскога Комитета број 654. од 6. априла 1921. године одобри и озакони њено време трајања, пошто је ова уредба у главном већ постигла свој циљ, а како је у вези са порезом на пословни обрт, то је већ само по себи престала важити 16. јула 1921. године, па има само да се одобри и озакони за време њеног трајања. Ово решење садржи ослобођење пореза на пословни обрт за технички обрт и машинске делове, када се овп увезе у циљу обнове упропаћене индустрије.

Председник Миша Трифуновић: То је исти случај индентитета. Прима ли Одбор ово к знању? (Прима.) Изволите чути даље.

Известилац др. Славко Шећеров: Одсек предлаже, да се уредбама под бројевима 34, 35, 36, 37, 39 да значај сталнога закона за време њиховог трајања, дакле да се време њиховог трајања озакопи. Ово су, господо, разне уредбе и одредбе о државној трошарини, о изменама и допунама у правилнику за извршење одредаба о државној трошарини, о привременом закону о изменама и допунама привременог закона од 26. X. 1920. године и од 29. I. 1921. године, односно величине такса за биоскопе и уредба о државној трошарини на ракију. Све су то ствари, које су имале привремен законски значај и секција само предлаже, да се констатује њихова законитост.

Председник Миша Трифуновић: Господо, ово је исти случај, одбор има само да констатује законитост њиховог трајања. (**Јован Ђоновић:** Нема шта Одбор ту да констатује, јер њихово трајање озакоњено је.) Прима ли Одбор к знању све ове уредбе? (Прима.)

Господо, сад прелазимо на другу тачку дневнога реда: Претрес извештаја V. секције о враћеним уредбама Министарства Пољопривреде и Вода.

Известилац др. Славко Шећеров: Прво имамо уредбу под број 8 списка: уредба о оснивању средњих пољопривредних школа, која је враћена одсеку, да се поново редигују чланови 37. и 39. Одсек је решио, да члану 37. да следећу редакцију (чита):

»Суплементом средње пољопривредне школе може постати кандидат, који је положио испит зрелости у средњој школи (гимназији или реалци) или завршио испит на домаћој средњој пољопривредној школи са одличним успехом и свршио високу пољопривредну школу или пољопривредни факултет у земљи или на страни.

Суплемент, који за пет година не положи професорски испит, отпушта се из наставничке службе».

Одсек је решио предложити Законодавном Одбору, да члан 39. остане непромењен. Ово је решено ради тога, што ови хонорарни наставници предају само стручне предмете и за њих није потребна квалификација као за супленте средње пољопривредне школе, већ квалификација, која се тражи за наставнике средњих школа, гимназије или реалке. Господо, ово су свршене ствари, само су поједини чланови враћени на дефинитивну редакцију. По овоме сада имамо да отворимо специјалну расправу о овим члановима и одмах да се пређе на гласање о примању закона у целини.

Председник Миша Трифуновић: Има реч господин Стајић.

Др. Урош Стајић: У редакцији, коју нам је предложила секција, не видим разлике између суплената за средње и ниже пољопривредне школе. Свуда по средњим школама тражи се испит зрелости и онда факултетска спрема, док за пољопривредне средње школе не тражи се испит зрелости. Дакле суплемент може бити и без испита зрелости то јест онај, који је свршио одлично коју пољопривредну школу или факултет. Готово исте квалификације траже се код суплената за нижу пољопривредну школу. Ја бих предложио, да се за су-

пленте средње пољопривредне школе тражи матура, а супленти ниже пољопривредне школе могу бити и без матуре. Кад је већ то средња школа, онда нека буде у рангу осталих средњих школа, а не да се праве изузетци.

Известилац др. Славко Шећеров: Овде се ради о уредби о оснивању средњих пољопривредних школа и ове квалификације, које сам прочитао, односе се на супленте средњих пољопривредних школа. Није расправа овде о суплентима нижих пољопривредних школа.

Др. Урош Стајић: Ја вучем паралелу између једних и других.

Известилац др. Славко Шећеров: Та је одредба у другој уредби.

Др. Урош Стајић: Ја овде предлажем, да се тражи матура за супленте средњих пољопривредних школа и ништа друго.

Председник Миша Трифуновић: Овде се каже, Одсек је решио следећу редакцију члана 37. (чита): »Суплементом средње пољопривредне школе може постати кандидат, који је положио испит зрелости у средњој школи, гимназији или реалци или завршио испит на средњој пољопривредној школи«.

Др. Урош Стајић: То је баш оно, што ја не желим, што бих хтео, да се средње пољопривредне школе изједначе са гимназијама у погледу квалификација наставног особља.

Председник Миша Трифуновић: Има реч господин Љуба Поповић.

Др. Љуба Поповић: Ја мислим, да би за средње пољопривредне школе било од много већег интереса, да њихови професори буду свршени бацима и средњих пољопривредних школа, јер онај ко сврши матуру у гимназији или реалци, он још с тиме није добио никакву квалификацију, да постане професор на пољопривредној школи.

Др. Урош Стајић: Код нас је, господо, била пракса, да људи, који су свршили Нижу Пољопривредну Школу а потом какву средњу на пр. у Чешкој, у Либерцу, Тешњу и др. оду на страну у Хале или Лајпциг и тамо се упишу као ванредни ученици пољопривредног одсека на универзитету и врате се овамо после са дипломом, те их овде сматрају као да су свршили Вишу Пољопривредну школу. То није истина. По моме мишљењу, господо, само онај, који сврши матуру а потом какву вишу пољопривредну школу, он може имати праву диплому Више Пољопривредне Школе, иначе другога мерила нема. С тога ја тражим за ове Пољопривредне Школе у којима има да се предају у вишем степену пољопривредне науке, него што је то случај у нижим пољопривредним школама, да ти људи имају квалификацију наставника средњих школа.

Председник Миша Трифуновић: Стављам на гласање овај члан 37. како је изишао из одбора и секције. Ко је за то, да се овај члан 37. прими нека изволи седети, а ко је против нека изволи устати. (Осам њих устаје.) Пошто не знам тачно где је већина, то ћу ставити обратна питања. Ко је за то, да се овај члан прими по предлогу господина Стајића, да супленти пољопривредних школа морају имати поред стручне школе и матуру, ти...

Известилац др. Славко Шећеров: Ради објашњења. (Чује се: Не може.) Г. Стајић није поднео писмен предлог и о предлогу не може се гласати.

Љуба Јовановић: То је ствар Председника, а не ваша.

Председник Миша Трифуновић: Пошто је предлог одборски прошао, то стављам на гласање предлог господина Стајића, који је он формулисао.

Известилац др. Славко Шећеров: Он треба да поднесе писмени предлог.

Љуба Јовановић: Молио бих, да ми кажете, по коме члану Пословника ви то тражите, па ако га нађете, ја дајем реч, да ћу дати оставку на мандат.

Председник Миша Трифуновић: Молим господина Стајића, да напише свој предлог.

Др. Урош Стајић: По моме предлогу члан 37. гласно би овако: »Суплентом Средње Пољопривредне Школе може постати кандидат, који је положио испит зрелости у гимназији или реалци, а поред тога је свршио и какву Вишу Пољопривредну Школу«.

Председник Миша Трифуновић: Овај писмени предлог господина Стајића ставићу на гласање. Ко је за овај предлог, како га је прочитао господин Стајић, нека изволи седети, ко је против нека изволи устати. (Већина седи.) Објављујем, да је предлог г. Стајића примљен. Изволите чути даље. Молим г. известивоца, да прочита чл. 39.

Известилац др. Славко Шећеров: Чл. 39. остаје непромењен.

Председник Миша Трифуновић: Ставићу на гласање чл. 39. Ко је за то, да овај члан 39. остане непромењен, како га је предложила секција, нека изволи седети, ко је против нека изволи устати. (Већина седи.) Објављујем, да је члан 39. примљен овако како је изишао из секције.

Председник Миша Трифуновић: Молим, господо, сад ћемо изгласати дефинитивно ову уредбу о оснивању средњих пољопривредних школа.

Секретар др. Љуба Поповић прозива посланике да гласају. (После гласања.)

Председник Миша Трифуновић: Господо, гласало је свега 16 посланика, сви су гласали за. Према томе, ова је уредба дефинитивно примљена. Молим г. известивоца да прочита уредбу бр. 9. списка.

Известилац др. Славко Шећеров: Ради се о члану 18. који би по предлогу секције требао да гласи: »Суплентом може постати лице, које је свршило високу пољопривредну школу у земљи или на страни, а предходно свршило гимназију или реалку или који је предходно положио завршни испит на средњој пољопривредној школи са одличним успехом. Други став друге тачке отпада. А као прелазно наређење додаје се: »Они који су свршили учитељску школу, а потом високу пољопривредну школу и затекли су се у служби као супленти или професори, кад ова уредба стаје на снагу, остају и даље у служби као супленти или професори«.

Председник Миша Трифуновић: Ставићу, господо, на гласање. Ко је за то, да се овај чл. 18., овако како га је прочитао г. известилац, прими нека изволи седети, ко је против нека изволи устати. (Већина седи.) Објављујем, да је овај члан примљен. Молим, и ову ћемо уредбу дефинитивно изгласати.

Секретар др. Љуба Поповић прозива посланике да гласају. (После гласања.)

Председник Миша Трифуновић: Господо, гласало је свега 16 посланика, сви су гласали за. Објављујем, да је ова уредба дефинитивно примљена. Молим г. известивоца, да уредбу бр. 18. списка прочита.

Известилац др. Славко Шећеров: Уредба бр. 18. списка то је била уредба о уређењу државне класне лутрије. Секција предлаже, да се ова уредба прими као закон о државној класној лутрији за подпомагање народне привреде. Поједине чланове овога закона имате у извештају.

Војислав Лазич: Господо, ја се не могу сложити са појединим одредбама у овој Уредби о Класној Лутрији, у колико се тичу расподеле прихода, који се од ње добију. По овој Уредби тим приходима не помаже се сељак онолико колико се пре помагао. То је једна замерка, коју имам да учиним овој уредби. Друга је замерка та, што се овим законом, односно уредбом, предвиђају извесне таптијеме чиновницима ове установе. По овој уредби, ово је једна установа, која је од државе повлашћена и кад је већ од државе повлашћена, онда се с обзиром на ову таптијему њени чиновници награђују боље него ли по другим надлештвима, јер по другим надлештвима чиновници неће имати таптијеме, а свакоме чиновнику не може судбина доделити, да постане чиновник Класне Лутрије. Из овога разлога ја, тежећи томе да чиновништво у свима државним установама па и у овој установи, коју ја убрајам у државну зато, што је од државе повлашћена, буде подједнако награђено, противан сам таптијема, која се предвиђа овом уредбом о Класној Лутрији за њене чиновнике. Ове сам, дакле, две замерке имао да учиним свега у начелу а кад пређемо на дебату у појединостима, ја ћу казати шта имам код појединих чланова.

Павле Анђелић: Нисам мислио, да говорим у начелу, да ме г. Лазич није својим говором изазвао, јер у начелу о Класној Лутрији нема шта да се говори, него има да се прими као једна корисна установа. Ја се сећам, јер сам се и деведесете године, кад је установљена Класна Лутрија, бавио политиком, да је ондашња млада радикална влада у свом бујном полету истакла у свој програм и извела Класну Лутрију, која је досада доцела велике користи народној привреди у границама старе Краљевине Србије. Рачунајући да ће она моћи и у будуће давати корисне резултате за народну привреду, ја радосно поздрављам оснивање Класне Лутрије. Ко хоће да се коцка, мора да плати држави.

Председник Миша Трифуновић: Ставићу на гласање ову Уредбу у начелу, пошто се нико не јавља више за реч у начелном претресу. Ко је за то, да се ова уредба о Класној Лутрији прими у начелном претресу нека изволи седети, а ко је против нека изволи устати. (Сви седе.) Сви седе, зато оглашујем, да је ова уредба у начелу примљена.

За специјалну дебату има ли ко да се јави за реч, код појединих чланова?

Војислав Лазич: Ја ћу говорити код чл. 10. и 11.

Председник Миша Трифуновић: Пошто се нико више не јавља да говори до 10. члана, ја стављам на гласање чланове од 1. до 9. Ко је за то, да се члан 1.—9. ове уредбе приме овако како су редиговани у одсеку нека изволи седети, а ко

је против нека изволи устати. (Сви седе.) Оглашављем, да су првих девет чланова ове уредбе примљени једногласно.

Војислав Лазих: Овде се у чл. 10. каже: »Од чистог прихода самог Кола срећака, који се добија по чл. 9. овога закона, дотира се 10% (десет од сто) резервном фонду Државне Класне Лутрије, који служи за покриће њених евентуалних штета. Из овога фонда може се изузети потребна сума за подизање нове зграде за Државну Класну Лутрију, за дозифивање њене садашње зграде«. Овде немам шта да кажем. Али се даље каже: »и за подизање зграде за станове особља Министарства Пољопривреде и државне Класне Лутрије«. Ја сам и у секцији био противан овоме додатку, да се уноси ова одредба, да се из тога фонда подиже зграда за станове чиновника Министарства Пољопривреде. Ја сматрам и те државне чиновнике као и чиновнике осталих надлештава, и онда зашто да се они повлашћују на тај начин што би се подигли нарочити станови за њих? Да Класна Лутрија подиже своје зграде, то је сасвим природно и против тога немам ништа. Али сам противан овоме, да се подиже и зграда за станове за чиновнике, те да се тако служе том повластицом чиновници једнога Министарства, јер ће онда то стварати злу крв код чиновника других Министарстава, те ће и ови тражити пута и начина за овакво повлашћивање.

Јован Ђонових: Слажем се са г. Лазихем. Ја не могу бити задовољан са овим предлогом, да се могу из прихода Кр. Лутрије издати зграде за чиновнике Министарства Пољопривреде и Класне Лутрије. Ви сте раније имали један случај, где се приликом претреса једне уредбе Министарства Трговине појавио предлог за оснивање Фонда из којег би се подизале зграде за чиновнике Министарства Трговине. О томе смо тада расправљали и решили, да се не могу оснивати такви специјални фондови, јер смо нашли, да држава треба да изди зграде само за надлештва, а да после има да се стара другим путем да потпомаже издање станова за чиновнике. Ако бисмо примили у принципу, да се у оваквој једној установи државној могу издати станови за чиновнике, ја не знам онда докле би се дошло. Јер би онда дошли чиновници Министарства Финансија, Управе Фондова и чиновници других надлештва да стварају специјалне фондове, из којих би свако надлештво градило зграду за станове за своје чиновнике и онда ми, свакако, немамо јединства у државној финансијској политици и у политици подизања државних зграда. Ја мислим да се у оваквом питању без одобрења и припита Министра Финансија ствар не може решити. Ја сам у принципу противан овоме, али ипак молим, да о овоме члану вечерас не решавамо, док не чујемо реч г. Министра Финансија. Молим, да се одложи решење по овоме питању.

Љуба Јованових: Ми можемо, ако г. Ђонових инсистира на томе, да одложимо овај члан, али ја мислим, да дам једно обавештење, да неће бити потребно ово одлагање. Овде је реч, господе, не о приходу Класне Лутрије, него о резервном фонду, који се оснива ради подмирења штета, коју може имати Класна Лутрија услед њених случајева: било што ће бити продаја смањена, било што ће премије и згодити падати згодно и срећно по купце, а штетно по Класну Лутрију. Треба предвидети мо-

гућност, да ли у томе случају Класна Лутрија одговара обавезама према својим муштеријама. Зато се оснива овај резервни фонд. Питање је онда у шта ће се улагати тај новац. Логично је, да се он не треба да чува безплодан, него да се он уложи у штогод корисно и овде је предвиђено, да се један део тога фонда може уложити у зграду Класне Лутрије, јер је то боље, него да Класна Лутрија плаћа кирију, а тако исто и у зграду за станове чиновника Министарства Пољопривреде као и чиновника Класне Лутрије. Разуме се, да би то особље плаћало те станове као што би плаћало и сваки други стан. Овде се питање о корисности класирања једнога дела резервног фонда, који је потребан. Ја сам, господе, импровизирао известилац, али сам ипак сматрао за потребно да дам ово обавештење.

Војислав Лазих: Ја се не могу сложити са г. Љубом Јовановићем зато, што се овде каже: »И за подизање зграде за станове особља Министарства Пољопривреде и Министарства Класне лутрије«. Овде се не говори ништа о условима, под којима би се ти станови давали и као ни о томе, да ће се они уопште давати под кирију. Овако би могли да се десе немиле случајеви, као што смо ту имали недавно прилике по таквом једном случају. Ми смо имали овде једну интерпелацију због злоупотреба на топчидерској економији, где се бацила једна доста незгодна одговорност на једнога државнога органа, који је том економијом руковао. Такве сличне злоупотребе могле би да се десе и овде.

Љуба Јованових: Господе, и то је једна врло проста ствар. Има прописа у закону о државном рачуноводству, који гласи, да ће моћи бесплатне станове у државној згради имати они чиновници, за које је у закону нарочито предвиђено, да имају бесплатан стан и сви они други, ако би ма из каквог разлога становали у државној згради, биће дужни плаћати тај стан. Тако би било и овде, пошто нема нигде одређено, да чиновници класне лутрије и Министарства Пољопривреде не плаћају стан. И они би морали плаћати тај стан.

Јован Ђонових: Ја разумем разлоге, које г. Јовановић износи и ја их осећам. Ја знам, да је реч о фонду и о томе на који ће се начин класирати новац, који ће бити подлога класној лутрији у случају њених губитака. Али, господе, баш разлог, које је изнео г. Јовановић, мени се чини, да је би могао да остане. Јер, ако класна лутрија имадне губитака у своме раду, онда може да се деси, да се од те зграде, коју класна лутрија буде подигла, наплате муштерије класне лутрије. Свакако, не може да се прими то, да се допусти да зграда Министарства Пољопривреде иде на добош. Незгодно би било да се, у таквом једном моменту, држава стави у дилему: или да исплати муштерије класне лутрије или да зграда једног њеног министарства иде на добош. Али, ја бих ипак, био за то, да ми ово питање не решимо докле не чујемо мишљење г. Министра Финансија о тој ствари.

Председник Миша Трифуновић: Ја ћу ставити на гласање чл. 10. Ко је за то, да се члан 10. прими како је изишао из секције, нека изволи седети, а ко је против нека устане. (Већина седи.) Изјављујем, да је чл. 10. примљен.

Господин Лазих има примедбу код члана 11.

Војислав Лазић: Господо, код чл. 11. закона о Класној Лутрији имам да учиним једну примедбу. Према овом члану 11. узете су $\frac{2}{3}$ за подизање зграде Министарства Пољопривреде од целокупнога прихода $\frac{1}{3}$ од целокупнога прихода остаје да се употреби на остале пољопривредне циљеве. Ја мислим, да би било боље да буде обротно. Требало је напоследку, ако је потребно, да се припомогне из прихода Кл. Лутрије за подизање зграде Министарства Пољопривреде, онда да се на то даде само $\frac{1}{3}$ прихода Класне Лутрије за ту сврху а $\frac{2}{3}$ да се употреби за подизање привреде. Јер, господо, ја се бојим, ако остане овака сразмера, да се $\frac{2}{3}$ прихода употребе на зграду Министарства Пољопривреде а само $\frac{1}{3}$ прихода за привредне циљеве, да ће то бити мала помоћ за пољопривреду и да ће лако та мала помоћ и пресушити. То је једно.

Друго, господо, у ранијој редакцији овога закона Класне Лутрије стојало је, да ће се један извесан део прихода дати земљорадничком кредиту, односно дати ономе заводу, који буде установљен за земљораднички кредит, и то је овом приликом изостављено по предлогу секције. И ова $\frac{1}{3}$ целокупног прихода Класне Лутрије намењена на привредне циљеве подељена је тако, да 40% има да се даде за унапређење ратарства и сточарства и осталог што спада у привредне гране, затим 20% на указивање помоћи земљорадничким задругама, односно њиховом савезу и пољопривредном удружењу у циљу интензивнога рада на извођење њихових задатака, а 30% дато је на позајмице занатлијама и ситној индустрији а нарочито кућевној.

Ја бих овде предложио тако, да се даје 40% на давање помоћи земљорадничким задругама и њиховом савезу а 20% на унапређење ратарства и сточарства у земљи. То правдам и као разлог наводим ово: Ако искрено желимо, да помогнемо земљораднички свет, он се једино може помоћи јединим кредитом, који може добити преко земљорадничких задруга. Ми немамо других установа до једино земљорадничке задруге, које могу земљорадницима помоћи кредитом. И према томе ако би дали више на унапређење ратарства и сточарства, онда ће ипак том сумом бити помоћути и имућнији, богатији људи а често и спекуланти, који се поред све спекулације бабе по нешто мало и ратарством и сточарством, може се дакле дати помоћ и оним људима, који ради свога удобнијег живота или ради спорта имају добре коње или добре тркаче, добре пастуре и зато могу бити награђени из овога кредита. Ја дакле желим, да већа сума оде тамо где ће бити помогнут сиромашан свет, који нема кравце, који нема плуга, који нема свега онога што је најнеопходније за одржавање његовога земљорадничкога рада, а то може добити једино преко својих земљорадничких задруга.

Те две ствари хтео сам да предложим, а поред тога да остане сума за земљораднички кредит, ако тај закон буде дошао на ред.

Председник Миша Трифуновић: Има реч г. референт Благоје Тодоровић.

Референт Министарства **Благоје Тодоровић:** Овај члан 11. закона о Класној Лутрији потеклао је од стране Министарскога Савета, 22. фебруара ов. год. Министарски Савет донео је решење, да се од стране Класне Лутрије Министарству Пољо-

привреде ради подизања зграде истога Министарства стави на расположење $\frac{2}{3}$ прихода, који би Класна Лутрија постигла у прве три године и то повремено у посебним ратама. Ово је решење било у снази и на основу њега су израђени планови, нађен је и плац, који је према војној академији и сад има да се приступи подизању зграде. Ја бих Вас молио, господо, пошто је ово време од три године врло кратко, а предрачунска сума износи око девет милијона, да примите ову редакцију, коју је секција изнела вама на решење.

Што се тиче овога процента о коме је говорио г. Лазић, ја могу да га уверим, да је у правилима предвиђено, поред овога процента од 20%, који се даје пољопривреди и задругама да се унело, да се из процента, који се даје на ратарство и сточарство, даје извесна сума на помагање разних произвођачких, прерађивачких и продајних земљорадничких задруга, млекарских, виноградарских, воћарских, сточарских, пчеларских, уљарских, рибарских и т. д. Поједина оделења чиниће предлоге према сумама са којима оне располажу, да се задруге ове и оваквих врста помажу. Дакле проценат изгледа, да је сразмеран према гранама, које обухватају пољску пољопривреду, изгледа да су потпуно праведни.

Павле Анђелић: Ако би разлози г. Јовановића код члана 10. били оправдани, да се оно што је било поменуто да државна класна лутрија свој резервни фонд улаже у зграде, али приходи Класне Лутрије према ономе како је она установљена још први пут, као што сам мало пре поменуо, нису за то, да се подижу зграде у Београду, и не могу бити оправдани јер то се не може назвати помагањем народне привреде, него се то зове спремање што више средстава за лакши живот овде у Београду. Међутим, ако ће се законом Класне Лутрије употребити приходи на то, онда оставимо и закон и лутрију и све. Класна Лутрија је установа, као што сам и мало пре поменуо, установљена само за то, да помаже народну привреду, а овде се хоће са две трећине прихода да зида зграде у Београду. То није народна привреда. Оставимо нека се резервни фонд употреби за то, а цели приходи нека се дају као што су се давали Министарству Привреде и нека помаже привреду онако, како је и секција предложила и нека на тај начин унапређује и усавршава пољопривреду у свима њеним гранама, које су у непосредној вези са пољопривредом.

Др. Урош Стајић: Ови разлози, које је поменуо г. референт и што је мој друг Лазић тражио, да 40% иде земљорадничким задругама, а 20% да се употреби на потпомагање сточарства и ратарства, ово треба примити. Ја знам, господо, из искуства, да они који су најпотребнији, они који највише оскудевају, а то су ситни земљорадници, о њима се најмање води брига и они су најмање видели фајде од прихода Класне Лутрије. Приходи Класне Лутрије нису давати за помагање пољопривреде, но као што се сећате из тих прихода добијали су помоћ на име подизања млекарника, пчеларника и угледних имања људи имућни. И то је, господо, све дато с тим, да се то временом врати, али то није ни до данас враћено нити ће се вратити и све је отишло у мутну Марицу. Стога ја верујем, да је много боље, да се ти приходи дају задругама и савезима земљорадничких задруга као и онима, који треба у истини да

буду помоћути. Ја зато помажем предлог мога друга Лазића и тражим, да се 40% издаје савезима и задружним установама, а 20% да се употреби на потпомагање осталих пољопривредних грана, јер овде се помажу све пољопривредне гране, кад се даје савезима и задругама; а тамо се помажу појединци и богати пољопривредници, као што је лепо казао мој друг Лазић, који могу да одгаје добра коња за трку, да произведу и да даду и боље воће и боље грожђе и све друго него ситни пољопривредници. Ја бих, дакле, остао при томе и молио бих одбор, да прими овај предлог брата Лазића.

Председник **Миша Трифуновић**: Има реч г. Дрофеник.

Јосип Дрофеник: Јаз морам припорочати, да се спрејме стилизација, како је је предложила секција. Кајти с тем, да скрбимо за урадништво, скрбимо туди за продукцију в држави, тореј туди за пољеделство. Главна ствар в држави је добра управа. Управа на зависи од добрега урадништва. Зато морамо сторити все, да омогочимо приднему урадништву бивање в Белграду. Ми жалибог обажамо, да одхајајо најбољши урадници из Белграда, кер ту не добијо становања, озирома се за становање захтевајо тако високе цене, да јих туди урадници на највиших местих, че имајо родбино, не морејо змаговати. Та бег из Белграда сем имел прилично опазовати туди при урадничких пољеделскега министрства. Зато просим, да се спрејме предложена стилизација. Кајти с тем се устваријо преднојоји, да морејо урадници с тем већјо вишетојо вршити својо тешко налого.

Председник **Миша Трифуновић**: Има реч господин Ђоновић.

Јован Ђоновић: Ја се слажем са г. Анђелићем, да се од чистог прихода Класне Лутрије не може дати ни пет пара за зидање зграда. Баш за ове прве три године, за које се предвиђа, да се даје помоћ за подизање зграда, треба потпомоћи пољопривреду, а за време по истеку прве три године могли би смо се још и разговарати. За ове прве три године мора се интензивно помоћи земљорадња и у опште пољска привреда, мора се подићи продукција села. Дакле, за те прве три године не треба ни на што друго употребити приход Класне Лутрије, него за помагање земљорадње и сточарства. Толико сам имао да кажем.

Председник **Миша Трифуновић**: Ја ћу ставити на гласање прво предлог како је изашао из Секције, па ћу онда стављати на гласање редом предлоге гг. Анђелића, Лазића и Стајића. Став-

љам, дакле, прво на гласање предлог о члану 11., како је изашао из Секције. Ко је за то, да се прими члан 11., овако како га је редиговала Секција, изволиће седети, а ко је против тога изволиће устати. (Већина седи.) Већина је седела. Оглашујем, да је чл. 11. примљен по редакцији Секције.

Код осталих чланова, господе, није се нико јавио за реч и ја ћу сад ставити све те чланове на гласање. Прима ли Законодавни Одбор остале чланове овога закона? (Прима.) Објављујем, да је овај закон о Класној Лутрији примљен и у специјалној дебати. Прелазимо на дефинитивно гласање. Молим г. секретара, да изврши прозивку.

Секретар др. **Љуба Поповић** прозива чланове да гласају и они су гласали овако: Вујичић за, Лазић против, др. Стајић против, Дрофеник за, Храснића за, Ђоновић против, Љуба Јовановић за, Омеровић за, Рајчевић за, Миладиновић за, Анђелић против, Дулибић против, Љуба Поповић за, Вилдер за, и Трифуновић за.

(После гласања.)

Председник **Миша Трифуновић**: Господе, гласало је свега 15 господе чланова и то 10 за, а 5 против. Оглашујем, да је ова уредба о Класној Лутрији дефинитивно примљена. Сада би дошла на ред 3. тачка дневнога реда. Уредбе о заштити и осигурању радника и инспекције рада.

Господа, која се јако интересују овим питањем, нису могла због болести присуствовати овој седници и молили су Председништво да се претрес одложи за сутра. Ја вас молим, да то примите и да данашњу седницу закључимо, а за идућу седницу предлажем продужење данашњега дневнога реда, само као прву тачку међем коначно примање у целости извесних уредаба Министарства Шума и Руда, које се тичу Словеније. Данашњу седницу закључујем, а идућу заказујем за сутра у 10 часова пре подне. (**Вујичић**: Господе, сутра пре подне имају сви одбори седнице.) Ако је тако, како је сутра после подне скуштиниска седница, а она ће бити кратка, јер је на дневном реду само утврђивање дневнога реда, онда би смо могли сутра иза скуштиниске седнице да се састанемо. (Гласови: Можемо.)

Данашњу седницу закључујем, а идућу заказујем за сутра у 17 часова са дневним редом: продужење данашњег дневнога реда, с тиме да као прва тачка дође коначно примање у целости извесних уредаба Министарства Шума и Руда, које се тичу Словеније.

(Седница је закључена у 18 часова.)